

**KOMISIJA ZA SPROVOĐENJE JAVNE RASPRAVE
O NACRTU PROGRAMSKO- PRODUKCIONIH PLANOVA RTCG - 2021.**

IZVJEŠTAJ

Decembar, 2020.

UVOD:

U skladu sa Zakonom o nacionalnom javnom emiteru Radio i Televizija Crne Gore („Sl. list CG“, br. 080/20 od 04.08.2020.) Javni servis Radio i Televizija Crne Gore (u daljem tekstu: RTCG) dužna je da putem Javnog poziva, upućenog zainteresovanoj javnosti, sprovede javnu raspravu o Nacrtu godišnjih Programsko- produkcionih planova Radija, Televizije i Portala.

Shodno toj zakonskoj obavezi, Generalni direktor RTCG donio je odluku o formiranju Komisije za sprovođenje javne rasprave o godišnjim Programsko- produkcionim planovima, zavedenu pod brojem 01-6640, u sastavu Mila Vukčević - predsjednica Komisije, Jadranka Prelević - članica, Aleksandra Pavićević - članica, Igor Pejović - član. Zadatak Komisije bio je da, kako je navedeno u odluci, sprovede javnu raspravu, da sačini i objavi Javni poziv i uputi ga građanima i stručnoj javnosti, državnim organima, nevladinim organizacijama, kulturnim i obrazovnim ustanovama, udruženjima novinara, pravnim licima, preduzetnicima i drugim zainteresovanim subjektima, da se uključe u javnu raspravu.

Uvažavajući objektivne okolnosti, prije svega pogoršanu epidemiološku situaciju u Crnoj Gori i preporuke Instituta za javno zdravlje u sprječavanju širenja infekcije COVID-19, RTCG je obavijestila zainteresovane subjekte da sve primjedbe, prijedloge, komentare i sugestije na Nacrt Programsko- produkcionih planova RTCG za 2021. (u daljem tekstu: PP planovi) mogu dostaviti Javnom servisu RTCG u pisanoj formi na adresu: Bulevar revolucije 19, 81000 Podgorica ili na e-mail: javnarasprava@rtcg.me.

Komisija za sprovođenje javne rasprave, pažljivo je razmotrila sve pristigle primjedbe, prijedloge, komentare i sugestije učesnika u javnoj raspravi i na osnovu toga, uključujući odgovor uredništva, sačinila i dostavila Generalnom direktoru RTCG:

IZVJEŠTAJ O SPROVOĐENJU JAVNE RASPRAVE O NACRTU PROGRAMSKO- PRODUKCIONIH PLANOVA RTCG ZA 2021. GODINU

Javna rasprava o Nacrtu PP planova Radija, Televizije i Portala, trajala je 30 dana. Obavještenje o raspisivanju javne rasprave objavljeno je 13. Novembra u vidu Javnog poziva, na sajtu www.rtcg.me, (baner RTCG/ Javna rasprava), gdje su javnosti bili dostupni i nacrti PP planova Radija, Televizije i Portala. Javni poziv, istovremeno je objavljen i u Dnevним novinama, a informacija o tome i putem portala, programa i društvene mreže Facebook.

Analizirajući sve pristigle sugestije, komentare, prijedloge i primjedbe, Komisija za sprovođenje javne rasprave ocijenila je apsolutno prihvatljivim zapažanja pojedinih učesnika u javnoj raspravi, da je nedostatan način na koji je organizovana i sprovedena, želeći takođe da ukažemo na razloge koji su presudno uticali na to.

Usvajanjem novog Zakona o nacionalnom javnom emiteru Radio i Televizija Crne Gore („Sl. list CG“, br. 080/20 od 04.08.2020) u članu 14, propisano je da je „prilikom izrade godišnjih Programsko-produkcionih planova RTCG dužna da sprovede javnu raspravu u trajanju od najmanje 30 dana.“

S obzirom na to, da je riječ o novom zakonskom rješenju i činjenici da RTCG ima obavezu da po prvi put, stavi na javnu raspravu godišnje PP planove planove Radija, Televizije i Portala, bilo je neophodno da se prethodno, u skladu sa Statutom RTCG, usvoji i Pravilnik o načinu održavanja javne rasprave. Na taj način bi se pored pravnog okvira, jasno definisali rokovi, kriterijumi, standardi i načini pravovremenog informisanja javnosti o sprovođenju Javne rasprave. Tim podzakonskim aktima, bila bi, između ostalog, precizirana i sadržina Javnog poziva, sa programom javne rasprave. To bi podrazumijevalo: temu javne rasprave koja se odnosi na programske sadržaje informativnog, obrazovnog, kulturno-umjetničkog, sportskog, zabavnog i satelitskog programa, zatim prezentaciju programskih sadržaja, raspored održavanja javnih tribina, okruglih stolova i debata, uključujući interaktivnu komunikaciju sa građanima putem vlastitih programa, posredstvom društvenih mreža, portala rtcg, radio i tv emisija.

Imajući u vidu da je RTCG, nakon što je u avgustu na snagu stupio novi Zakon o nacionalnom Javnom emiteru, dužna da uskladi podzakonske akte sa novim zakonom, nijedan od gore navedenih dokumenata nije bio usvojen u trenutku raspisivanja javne rasprave, koju je zbog roka od najmanje 30 dana i rasprave o programsko-produkcionim planovima na sjednici Savjeta, bilo neophodno raspisati najkasnije polovinom novembra. Uz sve to, RTCG je uvažavajući preporuke Instituta za javno zdravlje CG, usljed pogoršane epidemiološke situacije uzrokovane koronavirusom, limitirala i svoje kadrovske i tehničko-produkcijske kapacitete i bila prinuđena da u znatnoj mjeri redukuje proizvodnju programa i multimedijalnih sadržaja, te odustane od realizacije brojnih projekata i planiranih emisija. Stoga je RTCG, bila prinuđena da zainteresovanim subjektima omogućiti da sve primjedbe, prijedloge, komentare i sugestije na Nacrt PP planova dostave u pisanoj formi na adresu Javnog servisa ili putem e-maila i na taj način doprinesu što kvalitetnijim programskim sadržajima RTCG.

Svjesni smo da je to uticalo i na kvalitet komunikacije sa zainteresovanom javnošću, našim gledaocima, slušaocima i čitaocima, jer je naša namjera bila da u dvosmjernoj komunikaciji, u otvorenom i neposrednom dijalogu, razgovaramo i čujemo mišljenja građana o PP planovima Radija, Televizije i Portala, za narednu godinu.

Komisija, međutim, cijeni da se uprkos okolnostima u kojima je organizovana, javna rasprava o nacrtu PP planova, pokazala kao važan mehanizam u obezbjeđivanju transparentnosti rada RTCG, izgradnji povjerenja javnosti u Javni servis i da je doprinijela boljoj informisanosti građana o planiranim programskim sadržajima, sve u cilju kvalitetnije izrade godišnjih PP planova i unaprjeđenja kvaliteta programa.

Imajući to u vidu, Komisija takođe konstatuje, da je javna rasprava izazvala veliku pažnju zainteresovane javnosti za programe Javnog servisa, tokom koje su zabilježeni i pozitivni i negativni komentari.

Učesnici u javnoj raspravi ocijenili su između ostalog da su programsko-produkcionni planovi RTCG urađeni kvalitetno i sveobuhvatno, a posebno nas raduje to što je Javni poziv izazvao i veliko interesovanje mladih. Stoga im i ovim putem iskazujemo zahvalnost na konstruktivnim prijedlozima i proaktivnom pristupu u kreiranju i unaprjeđivanju programskih sadržaja Javnog servisa, predloženom kroz prizmu potreba mladih koji žive u Crnoj Gori. Zakonska je dužnost RTCG, da uz primjenu visokih standarda profesionalne etike i kvaliteta, proizvodi i emituje programske sadržaje koji su namijenjeni svim segmentima društva, posebno vodeći računa o djeci i omladini. Stoga smo čvrsto uvjereni da će teme od javnog interesa u oblasti omladinske politike, s akcentom na one na koje su ukazali učesnici u javnoj raspravi, biti zastupljenije u svim segmentima programa radio, televizije i portala RTCG.

Najviše sugestija odnosilo se na sadržaj TV formata Informativnog programa, konkretno centralnih informativnih emisija, gdje je od strane učesnika u javnoj raspravi, između ostalog, uočen manjak životnih tema i problema građana iz lokalnih sredina. Primijećen je i određeni broj emisija u prajm tajmu, koje se po konceptu preklapaju. Neophodno je, smatraju, povećati prisutnost problematike u vezi sa osobama sa invaliditetom i manjinskih zajednica i to u svim segmentima informativnog programa. U fokusu zainteresovane javnosti su i Dokumentarni program TVCG, nezavisna produkcija i koprodukcija, učešće Crne Gore na pjesmi Evrovizije, muzički program Radija CG...Predloženo je uvođenje novih i ukidanje nekoliko planiranih emisija.

Svi prijedlozi, primjedbe i sugestije, dobijeni od zainteresovanih strana tokom javne rasprave prilježno su i detaljno razmotreni i svi oni koji su ocijenjeni kao prihvatljivi biće, prema ocjeni uredništva, uključeni u tekst Prijedloga PP planova RTCG za 2021.

Slijedi tabelaran prikaz izvještaja sa konkretnim sugestijama, primjedbama i prijedlozima učesnika u javnoj raspravi, dostavljenim u toku javne rasprave poštom i na e-mail: javnarasprava@rtcg.me. koji sadrži i odgovore uredništva Radija, Televizije i Portala. Od ukupno devetnaest sugestija, primjedbi i prijedloga, u potpunosti je prihvaćeno deset, djelimično prihvaćeno tri i odbijeno šest.

1. Komentari/sugestije/primjedbe/prijedlozi učesnika u javnoj raspravi	MEDIA CENTAR
<i>U centralnoj informativnoj emisiji Dnevnik 2 potrebno je pružiti javnosti više relevantnih informacija iz lokalnih sredina, obrađivati lokalne probleme građana i pratiti rad lokalnih samouprava. Životne teme treba da imaju prednost u odnosu na protokolarne aktivnosti najviših javnih funkcionera.</i>	
ODGOVOR UREDNIŠTVA	PRIHVAĆENO
<i>Saglasni smo sa konstatacijom o potrebi da se u Dnevniku javnosti pruži više relevantnih informacija iz lokalnih sredina. Podsjećamo da je Javni servis u protekle dvije godine proširio dopisničku mrežu, tako da sada imamo dopisnike u Bijelom Polju (koji pokrivaju nekoliko opština na sjeveru), Herceg Novom, Kolašinu, Rožajama, Pljevljima, Nikšiću i Baru. Namjera nam je da rad dopisništava i dalje unapređujemo u narednom periodu u cilju kvalitetnijeg informisanja o lokalnim temama iz svih opština Crne Gore.</i>	

2. Komentari/sugestije/primjedbe/prijedlozi učesnika u javnoj raspravi	MEDIA CENTAR
<i>U dokumentu nije precizirano učešće sopstvene proizvodnje programa u odnosu na kupljene sadržaje koji će se emitovati na TVCG u 2021. godini (porijeklo proizvodnje).</i>	
ODGOVOR UREDNIŠTVA	PRIHVAĆENO
<i>U strukturi programa predviđenog Programsko-produkcionim planom za 2021. godinu, kupljeni program (filmovi, serije, dokumentarni i animirani filmovi koje nabavlja redakcija Filmskog i serijskog programa i CFI redakcija) učestvuju sa 90430 minuta (27,13 %). Sopstveni program učestvuje sa 242845 minuta (72,87 %).</i>	

3. Komentari/sugestije/primjedbe/prijedlozi učesnika u javnoj raspravi	MEDIA CENTAR
<i>U okviru informativnog programa primjetan je veliki broj emisija u prime time-u od kojih se neke po konceptu preklapaju. Emisija „Dvogled“ koja će imati drugačiju formu u odnosu na dosadašnju obrađivaće širok spektar tema uz učešće predstavnika suprotstavljenih mišljenja. Između ostalih, ova emisija će obrađivati i identitetska pitanja čime se namjerava isključivo baviti emisija</i>	

„Zumiranje“. Smatramo da je emisiju koja ima za cilj obradu isključivo identitetskih pitanja u terminu jednom nedjeljno veoma teško kvalitetno pripremiti a da je veoma izvjesno ponavljanje tema i učesnika emisija. Ovo tim prije jer će neke od aktuelnih tema biti obrađivane i kroz druge emisije u informativnom programu kao što je emisija „Argumenti“. Predlažemo da se ova emisija briše iz programsko-produkcionog plana.

ODGOVOR UREDNIŠTVA

DJELIMIČNO PRIHVAĆENO

Kada je riječ o preklapanju tema u emisijama Informativnog programa u prime-time-u, na mjestu je sugestija da može doći do preklapanja u obrađivanju pojedinih tema i problema sa obezbjeđivanjem gostiju, pa ćemo razmotriti mogućnost da emisije „Dvogled“ i „Zumiranje“ budu u programskoj šemi petnaestodnevno, a ne jednom sedmično, kao što smo predložili PP planom.

4. Komentari/sugestije/primjedbe/prijedlozi učesnika u javnoj raspravi

MEDIA CENTAR

U planu za 2021. godinu je emisija „Teleskopija“ koja je dospjela u fokus javnosti nakon nedavnog neprofesionalnog ispada autorke Tamare Nikčević. Media centar je tražio od menadžmenta TVCG da odmah raskine ugovor sa Tamarom Nikčević i ukloni ovu emisiju iz programskog plana za 2021. godinu. Novinarica Nikčević svojim pogrešnim shvatanjem novinarske profesije i služenja javnom interesu nije nikada ni trebala da bude angažovana na nacionalnoj javnoj televiziji, jer je svojom jednostranošću i pristupom dodatno kompromitovala RTCG kao medij društva, odnosno svih crnogorskih građana i građanki, što je eskaliralo u vidu profesionalno i ljudski neprihvatljivih optužbi na račun ambasadorke SAD u Crnoj Gori, izrečenih u emisiji koja je bila na programu 8. decembra 2020. godine. Emisija „Teleskopija“, predstavljena je kao emisija koja će se baviti „društvenim pitanjima regionalnog karaktera“, ali je očigledno veoma odstupala od proklamovanog koncepta uz kršenje profesionalnih principa i standarda i koja je služila isključivo za saopštavanje stranačkih poruka dojučerašnje vlasti. Predlažemo uklanjanje ove emisije iz programsko-produkcionog plana za 2021.

ODGOVOR UREDNIŠTVA

ODBIJENO

Emisija „Teleskopija“ predviđena je PP planom i za narednu godinu, budući da je u proteklom periodu bila gledana, te da je ugostila veliki broj relevantnih sagovornika iz Crne Gore i regiona, a autorka Tamara Nikčević afirmisano je novinarsko ime u našoj zemlji i okruženju.

5. Komentari/sugestije/primjedbe/prijedlozi učesnika u javnoj raspravi

MEDIA CENTAR

U planu za 2021. godinu su samo 2 emisije „Mehanizam“ koje su planirane projektom podržanim od ambasade SAD. Predlažemo da se poveća broj emisija redakcije za istraživačko novinarstvo i

pripremi novi serijal koji ukazuje na anomalije u vršenju javnih poslova i zloupotrebama državnih resursa.

ODGOVOR UREDNIŠTVA

ODBIJENO

U Programsko-produkcionom planu, kao što ste naveli, predviđene su dvije emisije „Mehanizam“. Nijesmo planirali veći broj emisija, budući da je riječ o kompleksnim projektima.

6. Komentari/sugestije/primjedbe/prijedlozi učesnika u javnoj raspravi

MEDIA CENTAR

Neophodno je povećati prisutnost problematike manjinskih zajednica u svim segmentima informativnog programa (koristiti priloge u informativnim emisijama sa titlom). U emisijama koje se emituju u prime time-u veoma rijetko gostuju pripadnici manjinskih naroda i potrebno je povećati njihovo učešće.

ODGOVOR UREDNIŠTVA

PRIHVAĆENO

7. Komentari/sugestije/primjedbe/prijedlozi učesnika u javnoj raspravi

MEDIA CENTAR

Učešće problematike vezane za osobe sa invaliditetom (OSI) u programu javnog servisa, posebno u informativnim emisijama (dnevnicima) treba da bude veće; U emisijama specijalizovanim za ovu populaciju potrebno je naći prostor za emitovanje servisnih informacija koje mogu pomoći roditeljima djece ometene u razvoju, bilo da se radi o novinama u liječenju ili drugim bitnim informacijama. TV prenosi treba da se prilagode slabovidim osobama na način što bi komentatori bili detaljniji u svojim komentarima. Izvještaji na TV su ponekad nerazumljivi za slabovide osobe. Osobe sa invaliditetom i problematika vezana za njih treba češće da se obrađuje u sadržajima svih redakcija a ne samo u redakciji za osjetljive kategorije.

ODGOVOR UREDNIŠTVA

PRIHVAĆENO

8. Komentari/sugestije/primjedbe/prijedlozi učesnika u javnoj raspravi

MEDIA CENTAR

U okviru informativnih emisija potrebno je kontinuirano pratiti rad kontrolnih, upravljačkih ili regulatornih institucija (Agencija za sprečavanje korupcije, Regulatorna agencija za energetiku,

<i>Agencije za elektronske medije...).</i>	
ODGOVOR UREDNIŠTVA	PRIHVAĆENO
<i>TVCG je i do sada pratila rad Agencije za sprečavanje korupcije, Regulatorne agencije za energetiku, Agencije za elektronske medije i drugih regulatornih tijela, a to će nastaviti i u narednoj godini.</i>	

9. Komentari/sugestije/primjedbe/prijedlozi učesnika u javnoj raspravi	MEDIA CENTAR
<i>Potrebno je obezbijediti reemitovanje emisija drugih TV centara (pogotovo javnih servisa iz regiona) na albanskom i romskom jeziku, a pogotovo onih koji su obrazovnog/informativnog karaktera. U tom pravcu potrebno je realizovati potpisane Memorandume o saradnji sa regionalnim javnim servisima. Program za nacionalne manjine i o nacionalnim manjinama zasnovan je na predrasudi da su teme koje interesuju ovu publiku uglavnom istorijskog i folklornog karaktera. Stoga je potrebno u potpunosti promijeniti koncept programa za manjine smještajući njegov fokus u sadašnjost a ne u prošlost, kao što je to do sada rađeno. Ovaj program treba da bude podrška svim ostalim programima obezbjeđivanjem tema, sadržaja i učešća različitih gostiju i ponudi inovativne sadržaje.</i>	
ODGOVOR UREDNIŠTVA	DJELIMIČNO PRIHVAĆENO
<i>Vašu sugestiju u vezi obezbeđivanja emisija iz drugih TV centara na albanskom i romskom jeziku i reemitovanju na Javnom servisu prihvatamo sa uvažavanjem. Za realizaciju takvog projekta je potrebno potpisivanje (memorandum o saradnju sa TV kucama koje emituju programe na tim jezicima). S obzirom da emisije koje se proizvode i emituju na RTCG imaju određeni format, za emitovanje predloženih sadržaja bilo bi neophodno iznaći nove termine i uklopiti u programsku šemu RTCG.</i>	
<i>A sto se tiče trenutnih emisija na albanskom i romskom jeziku ne stoji konstatacija da se bave „folklorom“, naprotiv ne rijetko dobijamo kritike da smo se previse „modernizovali“. Mi kroz emisiju Mozaiku koja se emituje nedjeljno u trajanju 60 minuta tretiramo sve vazne teme koje se tiču Albanaca u CG a povremeno i u regionu. Sto se emisije na romskom Savore tiče ona se isto tako bavi najviše socijalnim temama romsko/ egipatske populacije sto je i glavna preokupacija tog stanovništva.</i>	

10. Komentari/sugestije/primjedbe/prijed. učesnika u javnoj raspravi	MEDIA CENTAR
<i>Sredstva za produkciju dječijeg programa, obrazovnog programa, naučnog programa, treba da</i>	

budu osigurana kroz preraspodjelu koja će podrazumijevati manje sredstava za sportske sadržaje koji nisu od državnog interesa.

ODGOVOR UREDNIŠTVA

ODBIJENO

Većina prenosa koje realizuje sportska redakcija su prenosi klubova i reprezentacija u kojima učestvuju ili crnogorski klubovi ili crnogorske reprezentacije. U prošloj godini (2020) realizovano je 206 prenosa od čega su svi bili prenosi vezani za sportiste iz Crne Gore, osim prenosa Rolan Garosa (ako pretpostavimo da Raonić nije nas teniser). Prenosi koji se eventualno pojave poput prenosa Svjetskog prvenstva u fudbalu na pijesku ili prenosa juniorskog Svjetskog prvenstva u fudbalu su prenosi koje dobijamo besplatno kroz evrovizijsku razmjenu ili uz simboličnu nadoknadu, a u pitanju su takmičenja koja zanimaju širu javnost.

11. Komentari/sugestije/primjedbe/prijed. učesnika u javnoj raspravi

MEDIA CENTAR

*U sklopu dokumentarnog programa planirano je više emisija koje imaju za cilj da se bave Srpskom pravoslavnom crkvom (SPC) u Crnoj Gori. Planirana je emisija „**Mantija umjesto kravate**“ koja će biti posvećena političkom djelovanju SPC u Crnoj Gori. U serijalu od tri emisije pod nazivom „**Uništeno blago**“, tretiraće se uloga SPC u vezi sa „degradacijom“ kulturne i sakralne baštine. U emisiji pod radnim nazivom „**Blagoslov za ćutanje**“ planirano je da se obradi tema pedofilije i seksualnog uznemiravanja u pravoslavnoj crkvi.: „Budući da SPC djeluje i na teritoriji Crne Gore, smatramo da je u interesu javnosti i u našoj zemlji da, kroz istraživački dokumentarac, govorimo o toj gotovo zabranjenoj temi.“ (izvod iz plana). Iz programsko-produkcionog plana očigledna je namjera Redakcije dokumentarnog programa da se bavi isključivo SPC a ne svim vjerskim zajednicama što stvara sumnju u dobre namjere TVCG. Nesporno je da su teme učešća vjerskih zajednica u političkom životu, upravljanje kulturnim nasljeđem i pedofilija u vjerskim organizacijama veoma interesantne za javnost ali ostaje nejasno zašto se samo jedna vjerska zajednica izdvaja i postaje predmet pažnje redakcije dokumentarnog programa. Ovakav, jednostran, pristup bi se mogao dovesti u vezu sa predstojećim popisom i političkim dešavanjima u Crnoj Gori a nepažljiva i neprofesionalna obrada pomenutih tema bi produbila podjele u državi, što svakako nije uloga javnog servisa. Dokumentarni film „Svjedok Božije ljubavi“, posvećen Amfilohiju Radoviću, koji je mimo programsko-produkcionog plana emitovan u februaru ove godine, izazvao je snažne reakcije u javnosti zbog načina interpretiranja činjenica. Ovo prethodno iskustvo sa istom redakcijom i autorkom izaziva sumnju u profesionalne namjere i zloupotrebu javnog servisa u političke svrhe. Valja napomenuti da se Savjet RTCG nije bavio kršenjem programsko-produkcionog plana kada je emitovana dokumentarna emisija „Svjedok Božije ljubavi“ i nije sankcionisala odgovorne za kršenje zakonske procedure. Predlažemo da se pomenute emisije u programsko-produkcionom planu za 2021. godinu prošire na način što bi obuhvatile sve vjerske zajednice i imale identičan pristup prema svima ili da se izbrišu iz plana.*

ODGOVOR UREDNIŠTVA	ODBIJENO
<p><i>Tanja Šuković, urednica Dokumentarnog programa:</i></p> <p><i>Budući da dopis Media centra ne sadrži suštinske primjedbe na Nacrt programsko-produkcionog plana za narednu godinu, već isključivo insinuacije i otvorene sumnje u profesionalne namjere urednice Dokumentarnog programa, bez želje da polemišem, ukazujem na nekoliko činjenica.</i></p> <p><i>Nesporno je da političko djelovanje SPC, uloga te vjerske zajednice u svojevrsnom kulturocidu u Crnoj Gori, kao i problem pedofilije i seksualnog nasilja u pravoslavnoj crkvi, jesu teme koje izazivaju interes javnosti, imaju izuzetan društveni značaj i dugo su prisutne u našoj zajednici. Bavljenje tim i takvim temama je profesionalna obaveza Javnog servisa. Obaveza Javnog servisa, međutim, nikako nije i ne bi smjela ni biti stvaranje vještačke ravnoteže. Pogotovo ne po svaku cijenu, kako nam to sugeriše Media centar.</i></p> <p><i>Prema činjenicama, koje su odavno poznate široj javnosti, pa i gospodi iz Media centra, svi ovi nabrojani fenomeni - neskriveni politički angažman, devastacije kulturne i sakralne baštine, pedofilija i seksualno nasilje - na našim prostorima vezuju se upravo za SPC. Ukoliko Media centar ima konkretna saznanja, utemeljena na pouzdanim i provjerenim podacima, da i ostale vjerske zajednice koje djeluju u Crnoj Gori - učestvuju u političkom životu, uništavaju baštinu ili pak u svojim redovima registruju probleme seksualnog nasilja i pedofilije, makar koliko i SPC, molimo da nas informišu, jer mi takva saznanja nemamo.</i></p> <p><i>Motivi, ciljevi i namjere emisija i serijala koje planiramo da realizujemo, sasvim su jasni, neskriveni i vrlo precizno naznačeni u kratkom opisu dokumentarnih sadržaja. Zato nas čude sumnje i tumačenja Media centra. Želim da vjerujem, da motiv pomenute gospode ipak nije da se jedna vjerska zajednica, konkretno SPC, proglasi nedodirljivom. Saglasiću se sa jednom ocjenom „eksperata“ iz Media centra - dokumentarna emisija „Svjedok božje ljubavi“ izazvala je snažne reakcije u javnosti. Tačno, ali ne zbog, kako oni navode, načina interpretiranja činjenica. Snažnu reakciju u javnosti mogle su izazvati samo činjenice, jer interpretacija u pomenutom dokumentarcu, nije ni bilo. Mitropolit Amfilohije u „Svjedoku božje ljubavi“ govorio je sam o sebi.</i></p> <p><i>Poštovani, kao što ste vjerujem i sami zaključili, dopis Media centra po svom sadržaju više je pamflet protiv urednice Dokumentarnog programa, nego dokument primjeren ideji javne rasprave o Programsko-produkcionom planu. Sigurna sam da je to, dijelom, posljedica apsolutne nereferentnosti u oblasti televizijskog novinarstva i dokumentarnog žanra, gospode koji su sačinili dopis. Uz dužno poštovanje prema novoj praksi, smatram za cjelishodno da napomenem: Komisija za javnu raspravu trebalo bi da selektira dopise i urednicima prosljeđuje samo one koji imaju barem elementarnog smisla i koji mogu doprinijeti poboljšanju Programsko-produkcionog plana, kako ne bismo trošili vrijeme na dnevopolitički motivisane, nedobronamjerne i amaterske uratke samoproglašenih eksperata za novinarstvo. Molim Vas da, zbog preciznosti u komunikaciji, gospodi iz Media centra skrenete pažnju da Dokumentarni program nije redakcija, već program. Molila bih Vas, takođe, da Media centru moj odgovor dostavite u cjelosti.</i></p>	

12. Komentari/sugestije/primjedbe/prijed. učesnika u javnoj raspravi	MEDIA CENTAR
<p><i>U planu za 2021. godinu nisu navedeni sadržaji koji će se obezbijediti kroz otkup nezavisne produkcije ili kroz zajedničku proizvodnju sadržaja. U skladu sa prepoznatim nedostacima i ciljevima javnog servisa, neophodno je definisati prioritetne sadržaje koji će se obezbijediti putem nezavisne produkcije. To isto se odnosi i na sadržaje koprodukcije. Ciljevi koji se žele ostvariti putem koprodukcije i nezavisne produkcije treba ustanoviti Programsko-produkcionim planom. Predlažemo da se u programsko-produkcionom planu posebno izdvoje poglavlja Koprodukcija i Nezavisna produkcija i jasno saopšte ciljevi sadržaja koji će se obezbijediti kroz ove forme. Upravo se na osnovu utvrđenih ciljeva sprovode javni konkursi za nezavisnu produkciju i koprodukciju.</i></p>	
ODGOVOR UREDNIŠTVA	PRIHVAĆENO
<p><i>Na osnovu navedenog, preporuka je da se sugestije NVO Media centra usvoje, jer ukazuju na proceduralni postupak. Uspostavljanjem procedura javnih konkursa, a vodeći se principom jednakih šansi, javni servis je razvio transparentan model podrške kreativnom i kulturnom sektoru. Audio-vizuelna djelatnost je djelatnost od javnog interesa, a naš cilj je unapređenje audiovizuelne kulture i uslova za njen podsticaj. Da bi podsticaj bio efektivan i cjelovit, a u interesu zainteresovane javnosti, PP planom biće predložene sljedeće teme kao programski prioriteti:</i></p> <p><i>Kada su u pitanju javni konkursi, programski fokus za koprodukciju je na igranom serijskom programu univerzalne tematike i dugometražnim i kratkometražnim igranim filmovima, dok za nezavisnu produkciju predloženi su audio-vizuelni formati na temu žena u našem društvu danas – njihova uloga, položaj, potrebe, obrazovanje, kulturne, društvene potrebe, emancipacija, zatim audio-vizuelni formati posvećeni mladima, zabavi, umjetnosti, porodici, a žanr i vrsta programskog sadržaja je slobodnog izbora. Plan je da se otkupe i kratkometražni i dugometražni filmovi savremene produkcije crnogorskih autora. Za otkup audio djela nezavisnih proizvođača za radijski program, predlog je da predmet konkursa budu radio reportaze, radio drame, radio komedije, radio igre.</i></p> <p><i>Vjerujemo da ćemo na ovaj način otvoriti mogućnosti za kreativno promišljanje i stvaranje, u skladu sa našom misijom i ulogom javnog servisa.</i></p>	

13. Komentari/sugestije/primjedbe/prijed. učesnika u javnoj raspravi	MEDIA CENTAR
<p><i>Potrebno je u plan koji se odnosi na Drugi program (program za mlade) uvrstiti emisiju o radu Univerziteta, studentskog parlamenta i drugim pitanjima studenata i srednjoškolaca. Redakcija koja se bavi pitanjima mladih ne funkcioniše u punom kapacitetu. Potrebno je uvesti sadržaje i za srednjoškolce i studente kroz interaktivne emisije u studiju uz učešće ciljne grupe.</i></p>	

ODGOVOR UREDNIŠTVA	DJELIMIČNO PRIHVAĆENO
<p><i>Sabrija Vulić, urednik Drugog programa:</i></p> <p><i>Na Vašu sugestiju da treba u plan uvrstiti emisiju o radu Univerziteta, studentskog parlamenta i drugim pitanjima studenata i srednjoškolaca“ je sasvim na mjestu , ali nas iskustvo uči da takva emisija u savremenom dobu interneta i društvenih mreža ne nalazi svoje mjesto. Naime , prije dvije godine imali smo emisiju „Index“ koja je upravo počivala na traženim načelima, koja je novinarski i tehnički bila odlično urađena , emitovana u „prime time“ ali je gledanost bila izuzetno mala. TO nas je natjeralo da mlađoj populaciji pridemo na drugačiji način i da kroz već postojeće forme plasiramo upravo pitanja koja ste naveli. Tako smo emisiju „Index“ inkorporirali u zabavnu emisiju „Dnevna soba“ i na taj način dobili mnogo veću publiku kojoj smo uspjeli plasirati i promovirati rad, život i ostvarenja studenata i srednjoškolaca. Inače, taj nekadašnji sistem , da svaka oblast zaslužuju svoju emisiju u savremenim prilikama nema opravdanja u broju konzumenata ,pa smo prisiljeni da na novi pristupačniji način to uradimo i dopremo do ciljne grupe gledalaca.</i></p>	

14. Komentari/sugestije/primjedbe/prijed. učesnika u javnoj raspravi	MEDIA CENTAR
<p><i>U okviru programsko-produkcionog plana (Zabavno-komercijalni program) nije predviđeno učešće Crne Gore na pjesmi Evrovizije a samim tim ni izbor predstavnika naše države na ovom takmičenju. Predlažemo da se ovaj segment plana ispravi i da se organizuje takmičenje domaćih izvođača i autora za predstavnika Crne Gore na Evroviziji. Uloga RTCG je da podržava razvoj domaće kulturne i umjetničke scene i daje podršku afirmisanju mladih umjetnika. Učešće na ovom takmičenju je svakako veliki podstrek za domaće autore i izvođače koji, osim nastupa, imaju priliku da promovišu Crnu Goru.</i></p>	
ODGOVOR UREDNIŠTVA	ODBIJENO
<p><i>Sabrija Vulić, urednik Drugog programa:</i></p> <p><i>Apsolutno saglasni sa datim prijedlogom, ali nažalost u javnosti postoji otpor prema Pjesmi Evrovizije, potpomognut nekim medijima, što je karakteristika većine zemalja u tranziciji , gdje gledaoci ne mogu shvatiti da je cilj ove manifestacije promocija države ,a ne samo „golo“ osvajanje prvog mjesta za što su potrebna ogromna sredstva.</i></p> <p><i>Kako je Savjet RTCG odbio prijedlog o učestvovanju naše zemlje naredne godine na Eurosongu (rok za prijavu je bio 10 oktobar) mi naredne godine nećemo učestvovati na ovom takmičenju. S toga, odbija se prijedlog o učestvovanju na Eurosong 2021, a prihvata prijedlog o organizovanju takmičenja za Izbor predstavnika u decembru naredne godine.</i></p>	

15. Komentari/sugestije/primjedbe/prijed. učesnika u javnoj raspravi	MEDIA CENTAR
<p><i>U Programsko produkcionom planu Radija CG, potrebno je dopuniti plan sa jasnom odrednicom da će Radio Crne Gore više raditi na pružanju podrške domaćim autorima i izvođačima koji žive i stvaraju u Crnoj Gori, u skladu sa svojom misijom i članom 9 Zakona o Nacionalnom javnom emiteru. Takođe, neophodno je da RCG u potpunosti poštuje član 2 Pravilnika o emitovanju muzičkih djela i utvrđene procenete učešća djela domaćih autora u ukupnom programskom sadržaju.</i></p>	
ODGOVOR UREDNIŠTVA	ODBIJENO
<p><i>Vladimir Maraš, urednik Muzičkog programa Radija Crne Gore:</i></p> <p><i>Informisan sam u vezi sa primjedbama koje ste uputili muzičkom programu Radija Crne Gore, pa ću kao urednik tog dijela programa, pokušati da vam odgovorim i nadam se, ukažem na nekoliko detalja koji su suštinski važni za ukupnu sliku o kvalitetu, ali i kvantitetu programa kojim raspolažemo i koji se tiče crnogorskih izvođača, ali i autora muzike.</i></p> <p><i>Da ne bih okolišao previše, odgovorno tvrdim da Radio Crne Gore ne može emitovati više muzike crnogorskih autora i izvođača nego što to čini posljednje 4 godine, od kada moja malenkost pokriva funkciju urednika muzičkog programa Radija Crne Gore. Ne sumnjam da znate, ali želim da podsjetim da sam, prihvatajući se ove odgovorne funkcije, insistirao i srećom naišao na razumijevanje od strane tada urednika programa Budimira Raičevića, kao i tadašnjeg direktora Radija CG, gospodina Radojice Bulatovića, da postojeću organizaciju muzičkog programa postavimo na stare/nove osnove, koje podrazumijevaju tri redakcijske cjeline u okviru programa, pa smo tako dobili redakcije za zabavnu i džez, narodnu i klasičnu/ozbiljnu muziku. Time smo, pogađate, shodno pojedinačnim preferencijama urednika programa, napravili mini kadrovsku reorganizaciju, čime smo značajno fokusirali pažnju urednika upravo na činjenice za koje se interesujete.</i></p> <p><i>Dakle, dominantna pažnja u kontekstu koji ste naveli tiče se crnogorske zabavne muzike. Odmah iza toga, značajan udio crnogorskog izvođaštva (ko i domenu zabavne muzike, nažalost ne i autorstva) nalazi se u narodnoj muzici, a tek na kraju, u redakciji za ozbiljnu muziku. S tim u vezi, želim da vas obavijestim sljedeće:</i></p> <p><i>Osим što smo kao muzički program u obavezi da emitujemo određeni procenat muzike (svih žanrova) crnogorskih autora i izvođača, ne zaboravite da na prvom mjestu, kao urednici radijskog Javnog servisa, imamo obavezu da poštujemo sopstvenu profesiju i kriterijume s kojima ne smije i neće biti kalkulisanja i kompromisa. Nažalost, svjesni smo i Vi i ja činjenice da je Crna Gora ozbiljno zapušteno društvo po većini kriterijuma, ali makar u ovom, muzičkom dijelu priče, dozvolite mi da sam dovoljno iskusan i sve navedeno Vam govorim u najboljoj namjeri, s punom odgovornošću, i stručnom i profesionalnom. Za bolje shvatanje ukupnih prilika, reći ću vam da je u 2020. godini, na</i></p>	

zvaničnu e-mail adresu muzičkog programa Radija Crne Gore stiglo ukupno 5 (pet) muzičkih noviteta od strane crnogorskih izvođača ili autora. Potpuno svjesni činjenice da to nije ni približno dovoljno da bi muzički program, s obavezom popunjavanja više od 2/3 programa na dnevnom nivou, mogao više da učini za promociji crnogorskih muzičara. Dakle, nijesmo srećni što je ovo realnost, ali nismo ni u poziciji da ovu realnost mijenjamo, osim da crnogorsku muziku držimo „živom“ u moru noviteta koji nam svakodnevno dolaze iz Srbije, Bosne i Hercegovine ili Hrvatske, svakodnevno praveći The best of kompilacije crnogorske pop muzike, kao i da se nadamo nekim novim vremenima, u kojima će možda isti crnogorski Javni servis biti generator novih muzičkih imena i sadržaja, koje će Radio Crne Gore objeručke i sa neskrivenim zadovoljstvom prihvatiti i podržati. Na kraju odgovora na ovaj dio primjedbi, odgovorno tvrdim da u ovom trenutku, shodno dužnosti koju imam ali zašto da i ne kažem, kriterijuma koji su muzički program Radija Crne Gore u nekoliko posljednjih godina doveli na nivo prepoznatljivog čak i na listi istraživanja u kojima dominiraju tzv. „komercijalne radio stanice“, mislim da za sve crnogorske izvođače i autore Radio Crne Gore ne može uraditi više nego što radi i do sada. Zašto nijesmo u mogućnosti, na našu veliku žalost, da podignemo ukupno učešće naših stvaralaca u ukupnom programu, nije do muzičkog programa, već do ukupnog, bolje reći, do nezavidnog položaja ukupne muzičke industrije u Crnoj Gori.

U drugom dijelu vašeg obraćanja, navodite član 2 Pravilnika o emitovanju muzičkih djela i utvrđene procenete domaćih autora u ukupnom programskom sadržaju, pa vam po toj intervenciji želim obrazložiti nekoliko činjenica, zarad vašeg boljeg shvatanja, u kome se suština naslanja i na pojašnjenja iz prvog dijela odgovora. Mi pomenuti Pravilnik poštujemo, iako s puno napora. Ali, ako se odgovorno odnosite prema nacionalnoj frekvenciji u domenu muzičkog programa, bila ona televizijska ili radijska, morate imati dovoljno materijala koji će vam osim arhivske građe i onoga što se već nameće kao „standard emitovanja“, pružiti dovoljno u kvantitativnom, samim tim i u kvalitativnom smislu. Kao neko ko je prije petnaestak godina lično učestvovao u formiranju organizacije za zaštitu autorskog i srodnih prava za teritoriju Crne Gore, ali i kao autor muzike, potpuno sam svjestan sugestija/primjedbi koje ste naveli i za koje pokazujete interesovanje. Iskreno, bio bih lično ispunjen da smo, kao nacionalni radijski emiter, u poziciji da pravovremeno dobijemo i biramo novu crnogorsku muziku, međutim, to nije ni blizu nivoa koji je potreban da bismo se bolje razumjeli po ovom pitanju. A kao bivši član Savjeta RTCG, siguran sam da ne biste bili zadovoljni nasilno povećanim brojem emitovanih djela crnogorskih izvođača ili autora, na štetu ukupnog kvaliteta muzičkog programa kao i standarda koje muzički program Radija Crne Gore ima kao vrhunski prioritet.

Na kraju, rješenje bi moglo da se nametne Savjetu RTCG ali i menadžmentu Javnog servisa, ko god ga vodio. Kako Crna Gora nikada neće i ne može biti na tržišnim osnovama kada je u pitanju muzička industrija, nameće se jedini mogući zaključak - Javni servis mora, na potpuno nekomercijalnim osnovama, ali u cilju kreiranja sopstvenih zabavno-muzičkih sadržaja i za televiziju i za Radio, da otvori vrata svojih produkcijskih kapaciteta (pogotovo u eri nakon digitalizacije) i uz pomoć odgovornih ljudi i profesionalaca, u kratkom vremenskom roku obezbijedi priliv novih autorskih djela crnogorskih autora i izvođača, čime će se značajno unaprijediti konkurentnost ali i kvalitet, što decenijama unazad nije bio slučaj. Kao mali podsjetnik, sjećamo se da su prije dvadesetak godina raspuštene sve orkestarske formacije koje su djelovale pod jedinstvenom kapom RTCG, što je doprinijelo situaciji u kojoj su umjetnici ostavljeni sami sebi, a televizija i radio ostali

bez značajnog programskog i produkcijskog impakta na sopstveni program i zastupljenost crnogorskih (estradnih) umjetnika upravo u programima te kuće.

Za bolji zaključak, kako sam i krenuo, daću vam i informacije koje se tiču narodne i ozbiljne muzike. Kada je u pitanju narodna muzika, s ponosom Vas obavještavam da sam u direktnom, zašto da ne kažem i ličnom kontaktu a kolegama iz Radio Beograda, prije nekoliko godina preuzeo značajan dio audio materijala Ksenije Cicvarić, Branke Šćepanović, Božidara Ivaniševića, Ismeta Krcića i mnogih drugih velikana crnogorske izvorne pjesme i da sam te materijale naknadno masterovao i učinio ih kvalitetnijim za svako buduće korišćenje, ko god vodio muzički program Radija. Takođe, jasno Vam je i da estetika nove, novokomponovane muzike ne pripada standardima Javnog servisa, stoga a ponosom kažem da smo se uspješno odbranili od te pošasti, kojom je u trenutku mog preuzimanja programom obilovala audio arhiva Radija. To odavno ne postoji kao potencijalni izbor za muzički program, a podsjetiću vas da je u eri Pink kulture na našim prostorima, značajan dio crnogorskih estradnih umjetnika upravo njegovao takav vid muzičkog izraza, kao i žanrovske mutacije koje profesionalnom uhu teško mogu da promaknu kao sadržaji s minimumom kvaliteta koji treba da trpi nacionalna frekvencija.

Što se tiče ozbiljne muzike, osim obaveznog štiva koje se tiče svjetske muzičke baštine u domenu klasične muzike, a ponosom Vas obavještavam da je nekoliko crnogorskih autora mlađe generacije poput Aleksandra Perunovića, Nine Perović ili Milivoja Pićurića, na 1. programu Radija Crne Gore imalo svoje promocije, predstavljanja, kao i da se njihova djela emituju u značajnom obimu na našem programu - da pojasnim, ne samo zbog toga što su crnogorski autori, već zbog toga što su i crnogorski i što je njihov rad prepoznat i van granica Crne Gore, samim tim ostavljen na ponos i čast kako nama urednicima, tako i budućim generacijama.

Na kraju, zahvaljujem na primjedbama i iskreno se nadam da sam uspio da Vam, makar djelimično, otvorim kutiju problema s kojima se kao urednici programa svakodnevno susriječemo, a u nadi da ćemo ubrzo uspjeti u namjeri da stvari zajednički okrenemo u zajedničku korist - i Javnog servisa ali i samih crnogorskih autora/izvođača. Na zadovoljstvo svih.

16. Komentari/sugestije/primjedbe/prijed.
učesnika u javnoj raspravi

PORTAL ZA MLADE - MAKANJE

*"Portal "Makanje.me" je nastao u želji NVO "Omladinski servis" da studentima ponudi aktuelan i kontinuiran informativni i kreativni sadržaj, te postane mjesto na kom će mladi ljudi, kao i oni koji se tako osjećaju, pronaći informacije koje ih interesuju, kako na lokalnom, tako i na nacionalnom nivou. NVO "Omladinski servis" je nevladina, nepolitička i neprofitna organizacija, osnovana 2019. godine u Podgorici sa ciljem da okupi mlade i talentovane novinare, prije svega studente, koji će nepristrasno i pravovremeno izvještavati o kulturno edukativnim dešavanjima na crnogorskoj i evropskoj sceni. Akcenat u radu je dat i na afirmisanju umjetnosti, nauke, sporta i generalno aktivizma mladih, tako da se na našem portalu mogu naći i preporuke za knjige i filmove, ali i sve informacije vezane za konkurse, prakse, stažiranja, razmjene za mlade itd. Pored informativnog tipa sadržaja, mladima je obezbijedena posebna kategorija gdje mogu izraziti svoje viđenje na različite dnevne i omladinske teme koje su u fokusu. Kroz kategoriju **Rukopisi**, imamo priliku da*

upoznamo mlade koji imaju stav, kvalitetno znanje i iskustvo, te da kroz pisani materijal možemo čitati predloge koji će našu omladinu mijenjati na bolje, dok kroz kategoriju **Poezija** afirmišemo mlade ljude koji kroz svoje radove ispoljavaju svoj kreativni potencijal. Ovaj portal nastoji da motiviše mlade ljude da stvaraju, da doprinesu razvoju svoje zemlje kroz ideje i konstruktivne razmjene mišljenja, da podsjetite donosiocima odluka na priče koje treba ispričati i izazove koje treba riješiti. Smatramo da bi saradnja Portala sa Javnim servisom, bila veoma značajna za dalje usavršavanje mladih novinara. Takođe, Javni servis bi mogao omogućiti veći prostor mladima, kako bi ukazali na probleme koji ih se tiču, kao i moguća rješenja za iste. Naš portal mogao bi doprinijeti programskoj šemi Portala, Radija i Televizije Crne Gore za 2021. godinu, obrađivanjem brojnih tema koje bi trebale biti vidljivije mladima, kao što su prakse, stipendije, brojni seminari i radionice. Takođe, prepoznavamo mlade i uspješne ljude, koji svakako zavređuju veću pažnju javnosti, koju im Javni servis može omogućiti. Kroz kontinuiranu saradnju, radili bi na rješavanju brojnih pitanja od značaja za mlade, i doprinijeli bi ostvarivanju javnog interesa u oblasti omladinske politike. Nadamo se da ćete razmotriti naš predlog o zajedničkoj saradnji, kako bismo zajedno stvarali bolju budućnost za sve mlade ljude u Crnoj Gori. Budite slobodni da nas kontaktirate, kako bi Vam u neposrednoj komunikaciji mogli bolje i detaljnije objasniti zamisao naše saradnje. U prilogu Vam dostavljamo i pismo preporuke, krovne omladinske organizacije, Studentskog parlamenta Univerziteta Crne Gore, koji je prepoznao značaj prvog omladinskog portala za mlade „Makanje”, sa kojim imamo sjajnu saradnju.

ODGOVOR UREDNIŠTVA

PRIHVAĆENO

Odgovor uredništva Prvog programa TVCG:

Raduje nas što je portal posvećen mladima, prepoznao potencijal za saradnju u okviru programa Televizije Crne Gore . Naš cilj je svakako da u narednom periodu osavremenimo programske sadržaje i privučemo mlađu publiku, koja je, ne samo kada je riječ o Crnoj Gori, nego uopšte, okrenuta online medijima. Smatramo da kroz emisije koje, u okviru drugog programa, planira da realizuje Redakcija za mlade, ali i u drugim emisijama Prvog i Drugog programa (Jutarnji program, Dnevna soba, NVO, Obrazovni program itd.) ima prostora za saradnju RTCG sa portalom makanje.me i talentovanim mladim ljudima koji su angažovani u njegovom radu, o čemu možemo razgovarati u narednom periodu.

Odgovor uredništva Portala RTCG:

Budući da Portal RTCG nema formirani redakciju za mlade, iako je ona planirana u perspektivi, ostajemo otvoreni i raspoloženi za svaki vid saradnji s portalom Makanje. Voljni smo da u 2021. godini uspostavimo komunikaciju, kako bi, kao Javni servis, promovisali sve teme koje su od značaja za mlade u Crnoj Gori, kako kroz sopstvenu produkciju, tako i eventualnim prenošenjem sadržaja sa navedenog portala.

17. Komentari/sugestije/primjedbe/prijed. učesnika u javnoj raspravi	GABRIELA POBRIĆ, 16 godina
<p><i>Prvo zahvaljujem na pozivu da učestvujem o javnoj raspravi na temu vašeg rada i programa za 2021. godinu i želim da predložim sljedeće: Smatram da većina mladih slabo gleda vaše programe i emisije, koje su veoma malo okrenute ka problemima, temama ili drugim sadržajima koji interesuju mlade. Mi smo uglavnom okrenuti prema društvenim mrežama, muzici i filmovima online. Međutim, vaše programe prate naši roditelji a mladim osobama jako bi pomogle emisije koje se bave osvješćivanjem i edukacijom roditelja na teme koje se tiču napretka edukacije i zapošljavanje mladih. Često neupućeni roditelji blokiraju napredak svoje djece jer ne razumiju ili nisu upućeni u značaj volonterizma, stažiranja, prakse, pa i sezonskog zapošljavanja i samo „guraju“ ocjene. U našem društvu postoji mnogo prilika za mlade koje njihovi roditelji ne prepoznaju a koje bi mogle da doprinesu njihovoj karijeri i izgradnji već od srednjoškolskih dana. Ova problematika je već uočena od strane novih mladih ministara u sklopu naše nove vlade. Zato je moja sugestija vama da 2021. godinu obilježite podsticajem volonterizma, neformalnog obrazovanja, prakse kao i zapošljavanje mladih i karijernom savjetovanjem. Zahvaljujem se još jednom na prilici da vam pošaljem sugestije u nadi da se neke od njih usvoje.</i></p>	
ODGOVOR UREDNIŠTVA	PRIHVAĆENO
<p><i>Zahvalni smo na Vašim sugestijama i na tome što ste zainteresovani za programe Javnog servisa. U emisijama Televizije Crne Gore nastavićemo da govorimo o temama koje se odnose na mlade, problemima sa kojima se suočavaju, mogućnostima za školovanje, zapošljavanje. Svjesni smo da su mladi više okrenuti online sadržajima, ali pokušaćemo u narednoj godini da unaprijedimo sadržaje koji se odnose na njih, poput emisija u okviru Redakcije za mlade, ali i informativnih emisija, kako bismo ih učinili prijemčivijim i gledljivijim za mlađu populaciju.</i></p>	

18. Komentari/sugestije/primjedbe/prijed. učesnika u javnoj raspravi	JADRANKA VAVIĆ, National Geography of Montenegro
<p><i>Nema nigdje najbolje emisije ne samo u CG nego i na ovim prostorima „Divlja ljepota“?</i></p>	
ODGOVOR UREDNIŠTVA	PRIHVAĆENO
<p><i>Emisija „Divlja ljepota“ biće i naredne godine emitovana na programu TVCG.</i></p>	

19. Komentari/sugestije/primjedbe/prijed. učesnika u javnoj raspravi	UDRUŽENJE MLADIH SA HENDIKEPOM CG
<p><i>U skladu s Javnim pozivom objavljenim na sajtu RTCG i dostavljenim putem mejling liste Centra za razvoj nevladinih organizacija (CRNVO) 9.12.2020. obraćamo vam se u ime Udruženja mladih sa hendikepom Crne Gore i prije svega, pozdravljamo kvalitetno i sveobuhvatno izrađene planove i izražavamo nadu da će i u narednom periodu u njima osobe s invaliditetom biti prepoznate kao jedna od ciljnih grupa, naročito imajući u vidu da je nepristupačnost informacija i komunikacija i dalje jedan od ključnih problema s kojima se susreću osobe s invaliditetom i koji u značajnoj mjeri ograničava mogućnosti za njihovo ravnopravno učešće u svim sferama života. U vezi s Nacrtom Programsko-produkcionih planova Radija, Televizije i Portala za 2021. dajemo sljedeće komentare: Kako se među planovima za Portal RTCG predviđa njegovo redizajniranje, kao i redizajniranje aplikacija, potrebno je prilikom redizajna primijeniti standarde e-pristupačnosti, kako bi svi sadržaji na Portalu bili pristupačni za osobe s oštećenjem vida koje koriste govorne programe. Podsjećamo da je pristupačnost jedan od osnovnih principa i prava iz Konvencije UN o pravima osoba s invaliditetom koju je Crna Gora ratifikovala 2009. U skladu s obavezom pristupačnosti sadržaja, podsjećamo vas i na činjenicu da zbog nepostojanja dovoljnog broja tumača za znakovni jezik, kao i činjenice da RTCG tek dio svog programa obezbjeđuje s prevodom na znakovni jezik, veliki broj osoba s oštećenjem sluha zbog specifičnih barijera ostaje uskraćeno za informacije, a dalje i izolovano i diskriminisano i u samoj zajednici osoba s invaliditetom i u široj populaciji. Stoga vas pozivamo da u programskim dokumentima Televizije planirate prevođenje većeg broja emisija na znakovni jezik, te za tu potrebu planirate i adekvatna budžetska sredstva za angažovanje neophodnog broja prevodilaca. Takođe, u vezi s navedenim, da kao i drugi javni servisi u regionu/Evropi obezbijedite prevod plenarnih sjednica Skupštine, te skupštinskih odbora kada se razmatraju pitanja posebno važna za OSI. Među video sadržajima na Portalu, potrebno je obezbijediti prevod na znakovni jezik, makar informativnog programa i emisija koje se odnose na prava OSI, kao i emisija za informisanje o pandemiji koronavirusa. Prilikom praćenja lokalnih izbora u Nikšiću, Cetinju, Herceg Novom, Mojkovcu i Petnjici, obezbijediti prenos informativnih sadržaja i predizbornih debata na znakovni jezik. Obezbijediti audio deskripciju programskih sadržaja za osobe s oštećenjem vida, naročito sadržaja iz segmenta informativnog, obrazovnog i kulturnog dijela programa. Iako RTCG već godinama uspješno realizuje emisiju Horizont koja u velikoj mjeri doprinosi promociji položaja OSI u Crnoj Gori, smatramo da je potrebno radi adekvatne zastupljenosti OSI u medijskom diskursu u Crnoj Gori, teme koje se tiču OSI obrađivati i kroz druge programske sadržaje (informativne, kulturne, zabavne, dječje) kako bi se predrasude i stereotipi koji su zastupljeni u odnosu prema OSI mijenjali i razbijali i na ovaj način. U nadi da ćete u programskim i planskim dokumentima RTCG naći prostora za ove prijedloge i na taj način doprinositi poboljšanju položaja OSI, primjeni Zakona o medijima i člana 9 Zakona o nacionalnom javnom emiteru Radio i Televiziji Crne Gore, te člana 8 Konvencije UN o pravima osoba s invaliditetom, srdačno vas pozdravljamo.</i></p>	
ODGOVOR UREDNIŠTVA	PRIHVAĆENO
<p><i>Odgovor uredništva Portala RTCG: Informišemo Vas da je portal Javnog servisa još od ranije imao u planu primjenu standarda e-</i></p>	

pristupačnosti, koji bi podrazumijevao pristupačnost sadržaja za osobe s oštećenjem vida koje koriste govorne programe. Ipak, do realizacije plana nije došlo zbog određenih internih okolnosti, što ne znači da je redakcija odustala od tog projekta. Naprotiv. U perspektivi ćemo se pozabaviti uvođenjem tog servisa, kako bi sadržaj našeg portala bio dostupniji osobama oštećenog vida.

Odgovor uredništva Prvog programa TVCG:

Prije svega, zahvaljujemo što je UMHCG prepoznalo da su programsko-produkcionni planovi RTCG urađeni kvalitetno i sveobuhvatno. Nastojaćemo da i u narednoj godini kroz programske sadržaje na adekvatan način informišemo osobe sa invaliditetom, da govorimo o problemima sa kojima se suočavaju i tražimo odgovore od nadležnih na koji način ti problemi mogu biti riješeni.

Saglasni smo sa Vašom sugestijom da bi više programskih sadržaja trebalo da prati i prevod na znakovni jezik. Međutim, napominjemo da je u RTCG zaposlen samo jedan tumač, te da ih je u Crnoj Gori mali broj, kao što ste i sami konstatovali. Prvi korak ka unapređenju informisanja te populacije, svakako bi mogao biti, da osim prevođenja Dnevnik1, uvedemo i prevođenje emisije „Horizont“ na znakovni jezik, koja je namijenjena osobama sa invaliditetom.

Kada je riječ o prevođenju plenarnih zasjedanja Skupštine Crne Gore, ta institucija bi trebalo da obezbijedi prevod na znakovni jezik, budući da njihova služba snima sjednice i prosleđuje signal, kako Televiziji Crne Gore, tako i ostalim televizijama koje su zainteresovane za prenos, a koliko smo informisani postoje planovi da se to i realizuje.

U PP planu nije navedeno da će TVCG obezbijediti prevod predizbornih debata za lokalne izbore u Nikšiću, Cetinju, Herceg Novom, Mojkovcu i Petnjici na znakovni jezik, jer smo smatrali da se to podrazumijeva kao obaveza shodno Zakonu o izboru odbornika i poslanika, te da je to TVCG I do sada činila kako za lokalne tako i za parlamentarne izbore.

Izveštaj o rezultatima javne rasprave biće dostavljen učesnicima sa informacijama i obrazloženjima o prihvaćenim ili odbijenim prijedlozima i sugestijama, a biće dostupan i javnosti na portalu RTCG, baner RTCG/Javna rasprava.

Komisija za sprovođenje javne rasprave o Nacrtu PP planova RTCG za 2021.

Mila Vukčević, predsjednica
Jadranka Prelević, članica
Aleksandra Pavićević, članica
Igor Pejović, član

Podgorica, 21. decembar 2020.